

1998-11-26 nr 1093: Forskrift om husdyrgjødsel.

Bruk av basen forutsetter at du samtykker i betingelsene i brukeravtalen.

DATO: 26.11.1998 nr. 1093
DEPARTEMENT: MD (Miljøverndepartementet)
AVD/DIR: Statens forurensningstilsyn
PUBLISERT: I 1998 1704
IKRAFTTREDELSE: 26.11.1998, 01.01.2000, 01.01.2005
SIST-ENDRET:
ENDRER: F17.07.1997 nr. 900
GJELDER FOR: Norge
HJEMMEL: L12.05.1995 nr. 23 § 3, § 11, L13.03.1981 nr. 6 § 9

INNHold

Forskrift om husdyrgjødsel.
Kapittel I. Innledning

- § 1. *Formål*
- § 2. *Virkeområde*
- § 3. *Forbud mot vann- og luftforurensning*
- § 4. *Areal*

Kapittel II. Disponering av husdyrgjødsel

- § 5. *Krav til spredeareal og gjødseldyrenheter (GDE)*
- § 6. *Godkjenning av annet spredeareal*
- § 7. *Spredetidspunkt*

Kapittel III. Gjødsellager

- § 8. *Generelle krav til gjødsellager*
- § 9. *Plassering av anlegg, avstandskrav*
- § 10. *Krav til ulike lagertyper*

Kapittel IV. Utfyllende bestemmelser

- § 11. *Forurensningsgebyr*
 - § 12. *Tilsyn, pålegg*
 - § 13. *Unntak*
 - § 14. *Straff*
 - § 15. *Klage*
 - § 16. *Myndighet*
 - § 17. *Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser*
-

Forskrift om husdyrgjødsel.

Fastsatt av Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet 26. november 1998 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 11 første ledd og lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 9 nr. 1 og 3.

Kapittel I. Innledning

§ 1. Formål

Forskrift om husdyrgjødsel har som formål å hindre forurensning til luft, vassdrag, sjøer, grunnvann, fjorder og havområder som følge av husdyrhold, gjennom å sikre at husdyrgjødsel utnyttes best mulig som en ressurs for planteproduksjonen.

Videre er det et mål å sikre at husdyrgjødsla disponeres på en slik måte at hensynet til det biologiske mangfoldet ivaretas.

Det er også et mål å redusere ulemper med lukt og partikkelspredning som følge av disponering av husdyrgjødsel nær områder med bebyggelse.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for oppsamling, lagring og spredning av husdyrgjødsel når den kan medføre forurensning eller fare for forurensning, eller på annen måte berører hensyn nevnt i § 1.

§ 3. Forbud mot vann- og luftforurensning

Husdyrgjødsel skal samles opp, lagres og disponeres slik at den ikke fører til forurensning eller fare for forurensning, eller på annen måte berører hensyn nevnt i § 1.

§ 4. Areal

Fulldyrket jord defineres i denne forskriften som i "Generell forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket".

Med utmark menes areal som ikke er fulldyrket, overflatedyrket, innmarksbeite eller på annet vis kultivert areal.

Kapittel II. Disponering av husdyrgjødsel

§ 5. Krav til spredeareal og gjødseldyrenheter (GDE)

Det skal være tilstrekkelig disponibelt areal for spredning av husdyrgjødsel, normalt minimum 4 dekar fulldyrket jord pr. gjødseldyrenhet (GDE). En gjødseldyrenhet tilsvarer en utskilt mengde fosfor på omlag 14 kg i husdyrgjødsla.

Antall gjødseldyrenheter beregnes etter tabell 1.

Tabell 1: Oversikt over antall dyr pr. gjødseldyrenhet.

Dyreslag	Antall dyr pr. GDE	
	Kategori I	Kategori II (Fôr tilsatt fytase e.l.)
mjølkeku	1 =	-
jerseyfe	1,3	-
ungdyr storfe	3	-
ammekyr	1,5	-
voksne hester	2	-
avlspurker/råner	2,5	3
slaktegris *	18	20
sauer/geiter (vinterfôret)	7	-
avlstisper rev (med tilhørende valper)	25	-
avlstisper mink (med tilhørende valper)	40	-
høner	80	100
slaktekyllinger *	1400	1750

livkyllinger*	550	690
kalkuner, avlsdyr	40	50
kalkuner, slaktedyr*	240	300
kaniner, avlsdyr	40	-
kaniner, slaktedyr*	600	-
ender, avlsdyr	40	-
ender, slaktedyr*	300	-
gjess, avlsdyr	20	-
gjess, slaktedyr*	150	-

* For dyr som har en kort oppfôringstid (periodedyr) beregnes antall gjødseldyrenheter ut fra antall dyr innsatt i løpet av et år.

Landbruksdepartementet kan fastsette antall dyr pr. gjødseldyrenhet for dyreslag som ikke omfattes av denne forskriften.

Landbruksdepartementet eller den Landbruksdepartementet bemyndiger, fastsetter registreringstidspunktet¹ for beregning av antall gjødseldyrenheter og spredeareal.

Ved bruk av fôr tilsatt fytase, eller andre tilsvarende fôrtyper som reduserer utskilt mengde fosfor pr. dyr med minst 25% i forhold til normen (se tabell A i kommentar til forskriften), kan det søkes fylkesmannen om å få beregne gjødseldyrenheter etter kategori II i tabellen.

Brukere som ved hjelp av et næringsbalanseregnskap klart kan dokumentere at de har underskudd av tilført næringsstoff på bruket, kan søke fylkesmannen om å få et lavere krav til spredeareal.

Dersom eier/bruker i praksis bare nytter deler av arealet til å spre husdyrgjødsel på uten at dette følger av gjødslingsplanen, skal det godkjente arealgrunnlaget for spredning av husdyrgjødsel etter disse regler reduseres tilsvarende.

I områder med alvorlig forurensning eller fare for alvorlig forurensning, kan fylkesmannen stille krav til større spredeareal enn det som følger av første ledd.

For leid areal, ved avtale om spredning på bruk i nærheten, og ved salg av husdyrgjødsel, må det normalt foreligge skriftlig avtale av minst 5 års varighet.

1 Opplysninger om dyretall 31. desember i år X-1 og 31. juli i år X, brukes ved beregning av krav til spredeareal i år X. Brukets spredeareal beregnes ut fra arealopplysninger 31. juli i år X.

§ 6. Godkjenning av annet spredeareal

Fylkesmannen kan etter søknad godkjenne annet areal enn det som fremgår av § 5, første ledd.

Utmarksareal kan ikke godkjennes som spredeareal.

§ 7. Spredetidspunkt

Spredning av husdyrgjødsel skal så langt det er mulig skje i perioden fra våronnstart til 1. september, og fortrinnsvis om våren når planteveksten tar til.

Spredning uten nedmolding/nedfelling på eng og annen grøde bør gjøres så tidlig i vekstsesongen at det er mulighet for betydelig gjenvekst som høstes eller beites, og skal gjøres senest innen 1. september.

Det er ikke tillatt å spre husdyrgjødsel på snødekket eller frossen mark, og ikke under noen omstendigheter i perioden fra og med 1. november til og med 15. februar.

Fylkesmannen kan bestemme at det ikke skal være tillatt å spre husdyrgjødsel i hele eller deler av perioden fra og med 1. september til 1. november i områder med alvorlig forurensning eller fare for alvorlig forurensning.

Husdyrgjødsel spredd på åpen åker skal moldes ned straks og senest innen 18 timer etter spredning.

Det skal tas rimelig hensyn til luktulempen og ulemper ved partikkelspredning ved spredning av husdyrgjødsel i nærheten av boliger.

Kapittel III. Gjødsellager

§ 8. *Generelle krav til gjødsellager*

Gjødsellager skal ha tilstrekkelig kapasitet slik at all gjødsel kan spres i den tillatte perioden. Lageret må i tillegg ha kapasitet til å oppbevare eventuell gjødsel som måtte ligge igjen i lageret etter siste utkjøring.

Lagringskapasiteten skal være minimum 8 måneder.

Ved nybygg, utvidelse og utbedring av gjødsellager skal fylkesmannen godkjenne plan før arbeidet kan gjennomføres.

Før gjødsellager tas i bruk etter nybygging, utvidelse eller utbedring, skal det være kontrollert og godkjent av fylkesmannen eller den fylkesmannen bemyndiger.

Eier/bruker skal jevnlig kontrollere at anlegget fungerer som forutsatt og er tett mot lekkasjer.

Rundt ethvert fast lageranlegg og bianlegg for gjødsel skal det legges drenering som føres til inspeksjonskum før videre avløp. Inspeksjonskummen må være slik at det lett kan tas ut prøver av drensvannet, og utløpet skal kunne stenges for å hindre at forurensninger kommer til vassdrag.

Gjødsel fra utegarder og pelsdyrhold skal fjernes regelmessig, og minst en gang i året.

§ 9. *Plassering av anlegg, avstandskrav*

Anlegg for husdyrhold og lagring av husdyrgjødsel må ikke plasseres på flomutsatte områder eller så nær vassdrag, brønn eller annet vannforsyningsanlegg at det blir fare for forurensning. Anlegget og terrenget rundt anlegget utformes slik at gjødsel som ved uhell renner ut av lageret eller tankvogn m.v., ikke direkte renner ut i vassdrag/vannkilder.

Slike anlegg skal plasseres minst 15 m fra vassdrag eller vannforsyningsanlegg. For pelsdyranlegg med oppsamling av gjødsel på bakken under husene skal avstanden være minimum 25 m. Ved ugunstige grunn og terreng eller grunnvannsforhold og ved flomfare må avstandene økes.

Nye pelsdyranlegg med åpne hus skal ikke plasseres nærmere boligområder enn 300 meter. Ved plassering av pelsdyranlegg må det vurderes om topografi, vegetasjon og vindretning er slik at plasseringen likevel kan føre til luktproblemer.

Nye tallefjøs og utegarder skal normalt ikke plasseres nærmere boligområder enn 200 meter. Kortere avstander kan aksepteres der terrengformasjon og vegetasjon hindrer luktspredning.

§ 10. *Krav til ulike lagertyper*

Lager for flytende gjødsel skal ha tette konstruksjoner i golv, vegger, porter, luker, uttappingsrør, spjeld m.m. slik at gjødsel/urin ikke renner ut, jf. også § 8. Landkummer skal i tillegg utstyres med tak eller flytende dekke. Gjødselldammer skal ha tett bunn. I gjødselgrop for sau og gjødsellrenne for pelsdyr m.v. skal bunn, sider og port være tette.

Gjødsellkum med vegg som når mindre enn 1,5 meter over terreng, og gjødselldam, skal ha gjerde slik at samlet høyde fra terreng til topp gjerde er minst 1,5 meter. Kumvegg som når mer enn 1,5 meter over terreng, skal ha klatreavviser på toppen. Gjødsellkum og landkum skal utstyres med innvendige stigetrinn.

Fast strøblandet gjødsel som har flytende overskudd, dvs. mindre enn 25% tørrstoff, skal lagres på tett bunnplate og skjermes med tette kanter. Bunnplaten skal ha fall til sluk og tett oppsamlingskum for urinsig fra gjødsellen.

Gjødsel med mer enn 25% tørrstoff, og som omdannes under lagringsperioden, kan lagres direkte på bakken. Slike hauger skal skjermes mot overflatevann. Fylkesmannen kan stille krav om skjerming mot nedbør.

Utendørs drift på talle/utegarder må innrettes slik at gjødsel kan fjernes på en enkel måte fra foringsplasser, hvileplasser og eventuelle trafikkarealer mellom disse. Væskeoverskudd skal samles opp og lagres dersom det kan medføre fare for forurensning.

Kapittel IV. Utfyllende bestemmelser

§ 11. Forurensningsgebyr

For å sikre at bestemmelsene i denne forskriften eller vedtak truffet i medhold av denne forskriften blir gjennomført, kan fylkesmannen, eller den Miljøverndepartementet bemyndiger, fastsette forurensningsgebyr til staten i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall § 73.

§ 12. Tilsyn, pålegg

Fylkesmannen fører tilsyn med at bestemmelsene i denne forskriften overholdes.

Fylkesmannen kan i det enkelte tilfellet gi pålegg om tiltak som en finner nødvendig for å forebygge, begrense, eller stanse forurensning som er i strid med denne forskriften.

Ved manglende spredeareal skal fylkesmannen gjøre vedtak om trekk i produksjonstilskuddet. Trekkets størrelse fastsettes av Landbruksdepartementet.

§ 13. Unntak

Fylkesmannen kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra denne forskriften.

§ 14. Straff

Ved overtredelse av forskriften eller vedtak truffet i medhold av denne forskriftens § 11, kommer forurensningslovens kap. 10 til anvendelse, dersom forholdet ikke går inn under strengere straffebestemmelser.

§ 15. Klage

Fylkesmannens enkeltvedtak i medhold av denne forskriften kan påklages etter lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

Klagefristen er 3 uker fra meldingen om avgjørelsen er mottatt. Klagen sendes om fylkesmannen til Statens kornforretning eller Statens forurensningstilsyn som er klageinstanser og som treffer endelig vedtak.

§ 16. Myndighet

Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet kan bestemme at andre enn fylkesmannen skal ha myndighet etter §§ 5, 6, 7, 8, 11, 12 og 13.

§ 17. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Forskriften trer i kraft 26. november 1998 med unntak for eksisterende produksjoner etter § 8 andre ledd og etter § 5 andre ledd med tabell 1. Fra samme dato oppheves forskrift av 17. juli 1997 nr. 900 om husdyrgjødsel fastsatt av Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet og kommentarene til forskriften gitt av Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet 17. juli 1997.

Bestemmelsen om minimum 8 mnd. lagerkapasitet, jf. § 8, andre ledd, trer for eksisterende produksjoner i kraft fra 1. januar 2000.

Bestemmelser om gjødseldyrenheter (GDE) trer for eksisterende produksjoner i kraft 1. januar 2005, jf. § 5 andre ledd med tabell 1. Frem til 1. januar 2005 gjelder for eksisterende produksjoner, de definerte gjødseldyrenhetene i kap. II punkt 2 i retningslinjer om lagring og spredning av husdyrgjødsel gitt av Landbruksdepartementet 1. mars 1989, med endringer 11. oktober 1991.